

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 171/2023-21

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcov Rastislava Kaššáka a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného Mgr. Miroslavom Golianom, advokátom, Budatínska 16, Bratislava, proti postupu Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Co 55/2020, takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Co 55/2020 **b o l o p o r u š e n é** základné právo sťažovateľa na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.
2. Krajskému súdu v Bratislave **p r i k a z u j e**, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Co 55/2020 konal bez zbytočných prietáhov.
3. Sťažovateľovi **p r i z n á v a** finančné zadostučinenie v sume **2 000 eur**, ktoré **j e** Krajský súd v Bratislave **p o v i n n ý** zaplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.
5. Náhradu trov konania sťažovateľovi **n e p r i z n á v a**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Uznesením č. k. I. ÚS 171/2023-8 zo 16. marca 2023 prijal ústavný súd na ďalšie konanie v celom rozsahu ústavnú sťažnosť sťažovateľa, doručенú 1. marca 2023, ktorou sa domáhal vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Krajského súdu

v Bratislave (ďalej aj „krajský súd“ alebo „odvolací súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Co 55/2020 (ďalej len „napadnuté konanie“).

2. Z ústavnej sťažnosti, jej príloh a zo zapožičaného súdneho spisu vyplýva, že sťažovateľ podal 27. novembra 2009 na Okresnom súde Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) návrh na vydanie platobného rozkazu proti [REDAKOVANÉ] o zaplatenie sumy 4 201 eur s príslušenstvom z titulu zaplatenia ceny za opravu motorového vozidla. Okresný súd vydal platobný rozkaz pod č. k. 31 Ro 2220/2009 z 10. marca 2010, avšak žalovaná proti nemu podala 29. septembra 2010 odpor. Po zrušení platobného rozkazu bolo konanie na okresnom súde vedené pod sp. zn. 14 C 204/2010. Z opisu skutkového stavu veci sťažovateľom zodpovedajúcemu obsahu súdneho spisu je nepochybné, že okresný súd v súdnom konaní uskutočnil až 11 pojednávaní, pristúpil aj ku znaleckému dokazovaniu a po takmer deviatich rokoch od nápadu veci rozhodol rozsudkom č. k. 14 C 204/2010 z 23. novembra 2018 tak, že žalobe sťažovateľa v časti istiny a čiastočne i úrokov z omeškania vyhovel a priznal mu nárok na náhradu trov konania 100 %. Rozsudok okresného súdu žalovaná 6. februára 2019 napadla odvolaním a spis bol 6. mája 2020 predložený krajskému súdu ako súdu odvolaciemu, kde je konanie vedené pod sp. zn. 7 Co 55/2020 a krajský súd v ňom dosiaľ nerozhodol.

3. Nečinnosť krajského súdu po dobu štyroch rokov od podania odvolania považuje sťažovateľ za rozpornú s jeho základným právom garantovaným čl. 48 ods. 2 ústavy, keď konanie ako celok vykazuje zbytočné prieťahy. Podľa názoru sťažovateľa mal krajský súd vziať do úvahy aj dĺžku súdneho konania vedeného súdom prvej inštancie (9 rokov) a o podanom odvolaní rozhodnúť bez zbytočných prieťahov.

3.1. Sťažovateľ žiada, aby ústavný súd po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie rozhodol nálezom, že bolo porušené základné právo sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a prikázal krajskému súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Co 55/2020 konať bez zbytočných prieťahov. Súčasne sa sťažovateľ domáha priznania primeraného finančného zadosťučinenia v sume 4 000 eur a náhrady trov konania.

II.

Vyjadrenie krajského súdu a replika sťažovateľa

II.1. Vyjadrenie krajského súdu:

4. Krajský súd vo svojom vyjadrení č. k. 1SprV/179/2023 z 11. apríla 2023 uviedol, že na vec sa vzťahujúci spis mu bol predložený 6. mája 2020 a bol pridelený [REDAKOVANÉ] ako referujúcej sudkyňi. Od 11. januára 2021 bola uvedená vec pridelená [REDAKOVANÉ] ako referujúcej sudkyňi, dočasne pridelenej na výkon funkcie sudcu na Krajskom súde v Bratislave a po ukončení jej dočasného pridelenia bol spis 1. novembra 2021 pridelený [REDAKOVANÉ] ako v poradí už tretej referujúcej sudkyňi. Od 7. júna 2022 sa spis vrátil [REDAKOVANÉ] po jej trvalom preložení na Krajský súd v Bratislave. V súvislosti so súčasným zaradením [REDAKOVANÉ] do oddelenia 11Co došlo aj k zmene predsedu senátu zodpovedného za jeho chod, ktorým sa stala [REDAKOVANÉ]. V súčasnosti je vec naštudovaná a pripravená na rozhodnutie.

4.1. Podľa predsedu krajského súdu doterajšia nečinnosť v predmetnej veci bola vyvolaná výlučne objektívnymi skutočnosťami v podobe personálnych zmien senátu, ako aj vysokého počtu nevybavenej vecí v ňom.

II.2. Replika sťažovateľa:

5. Sťažovateľ v lehote určenej ústavným súdom repliku nepodal.

II.3. K ústnemu pojednávaniu:

6. Ústavný súd upustil od ústneho pojednávania, keďže na základe podaní účastníkov konania a predloženého súdneho spisu je zrejmé, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci [§ 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)].

III.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

7. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (to platí, aj pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru – m. m. I. ÚS 304/2021, I. ÚS 444/2021, pozn.) je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom znamenajúcim nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím (m. m. II. ÚS 118/2019, I. ÚS 250/2020).

8. Pri posudzovaní otázky, či v okolnostiach konkrétneho súdneho konania došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade s doterajšou judikatúrou [m. m. III. ÚS 241/2017, I. ÚS 17/2022, rozsudky Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Frydlander proti Francúzsku z 27. 6. 2000, č. 30979/96 a vo veci Záborský a Šmáriková proti Slovensku zo 16. 12. 2003, č. 58172/00] zohľadňuje (1) právnu a faktickú zložitosť veci, o ktorej všeobecný súd rozhoduje, (2) správanie účastníka súdneho konania a (3) postup samotného súdu, a prihliada sa pritom aj na význam konania pre sťažovateľa.

9. Z hľadiska povahy veci ústavný súd rezultuje, že napadnuté konanie nie je právne ani skutkovo také zložité, pretože rozhodovanie o odvolaní vo veci zaplataenia ceny za opravu motorového vozidla (bod 2 odôvodnenia tohto nálezu, pozn.) tvorí štandardnú a pomerne početnú súčasť rozhodovacej činnosti súdov. V správaní sťažovateľa neboli zistené žiadne skutočnosti, ktoré by vplývali na dĺžku konania.

10. Ústavný súd primárne zdôrazňuje, že konanie súdu druhej inštancie je v rámci civilného sporového procesu koncipované spôsobom, keď odvolací súd môže a nemusí vo veci nariadiť odvolacie pojednávanie, čím zákonodarca sledoval práve rýchlosť, efektívnosť a hospodárnosť odvolacieho konania, a teda ak odvolací senát rozhoduje o odvolaní bez nariadenia pojednávania, nemožno iba z tohto dôvodu časový úsek v danej situácii od podania odvolania (keď začína odvolacie konanie), resp. od dôjdenia spisu odvolaciemu súdu, (keď začína konanie na odvolacom

súde) do konečného rozhodnutia súdu druhej inštancie označiť ako „nečinnosť“ (m. m. I. ÚS 35/2021, I. ÚS 64/2022).

11. Avšak, vychádzajúc z dodržovania princípu riadneho výkonu spravodlivosti, konkrétne z povinnosti súdov riadne sa zaoberať prípadmi, ktoré majú predložené, je nutné konštatovať, že napadnuté konanie od dôjdenia súdneho spisu odvolaciu súdu 6. mája 2020 trvá (ku dňu prijatia tohto rozhodnutia, pozn.) tri roky bez toho, aby v prejednávanej veci bolo odvolacím súdom rozhodnuté, keď v podstate jediným pohybom spisu vo veci sp. zn. 7 Co 55/2020 bolo striedanie sudkýň spravodajkýň, čo je z časového hľadiska vo veci začatej v roku 2009 neakceptovateľné.

12. Obranu krajského súdu, že dĺžka konania bolo ovplyvnená objektívnymi skutočnosťami v podobe personálnych zmien senátu, ako aj vysokého počtu nevybavených vecí v ňom, síce možno vnímať ako objektívne príčiny nevybavenia odvolania, na strane druhej ústavný súd dáva do pozornosti, že nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť konanie, ako aj skutočnosť, že Slovenská republika nevie alebo nemôže v čase konania zabezpečiť primeraný počet sudcov alebo ďalších pracovníkov na súde, ktorý oprávnený subjekt požiadala o odstránenie svojej právnej neistoty, nemôžu byť dôvodom na zmarenie uplatnenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov a v konečnom dôsledku nezabavujú štát ani konkrétny súd zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné prieťahy v súdnom konaní (I. ÚS 3/2020, I. ÚS 363/2020).

13. V kontexte uvedeného ústavný súd uzatvára, že napadnuté konanie vykazuje zbytočné prieťahy, ktorými došlo k porušeniu označeného práva sťažovateľa. S prihliadnutím na to, že napadnuté odvolacie konanie nielen že nie je právoplatne skončené, ale podľa zistenia ústavného súdu odvolacím súdom doteraz ani rozhodnuté, prikázal krajskému súdu konať bez zbytočných prieťahov (body 1 a 2 výroku tohto nálezu).

IV.

Priznanie primeraného finančného zadosťučinenia

14. Vzhľadom na konštatovanú nečinnosť krajského súdu, uložený príkaz konať bez zbytočných prieťahov, povahu odvolacieho konania, berúc do úvahy všetky okolnosti prípadu vrátane žalovanej sumy, majú na pamäti, že cieľom priznania primeraného finančného zadosťučinenia je zmiernenie ujmy pocíťovanej z porušenia základných práv alebo slobôd zaručených ústavou, resp. záväznou medzinárodnou zmluvou, nie získanie iného majetkového prospechu, ústavný súd pri zohľadnení, že krajský súd bol v odvolacom konaní prakticky nečinný, že spor trvá od roku 2009 a jeho predmetom je plnenie vo výške 4 201 eur s príslušenstvom, priznal podľa čl. 127 ods. 3 ústavy a § 135 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie v sume 2 000 eur a vo zvyšnej časti jeho návrhu nevyhovel (body 3 a 4 výroku tohto nálezu).

V.

Trovy konania

15. Pri rozhodovaní o náhrade trov konania pred ústavným súdom ústavný súd ústavný súd vychádzal z § 73 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého účastník konania na ústavnom súde v zásade sám znáša trovy takého konania a len v odôvodnených (i) prípadoch ústavný súd môže (ii) podľa výsledku konania uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil

inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania. Zákon o ústavnom súde nestavia právo na náhradu trov konania do nárokovateľnej polohy, ako je to v iných druhoch regulovaných právno-aplikačných procesoch (napr. civilné sporové konanie, správne súdne konanie, exekučné konanie a ďalšie). Ústavný súd teda disponuje širokým priestorom na úvahu o tom, či vôbec priznať náhradu trov konania, a ak áno, v akom rozsahu (III. ÚS 209/2020, I. ÚS 357/2021, I. ÚS 418/2022).

16. V prejednávanej veci ústavný súd náhradu trov konania pred ústavným súdom sťažovateľovi nepriznal (bod 5 výroku nálezu). Pri tomto rozhodovaní zohľadnil prístup právneho zástupcu sťažovateľa ku konaniu pred ústavným súdom, keď v ústavnej sťažnosti v rozpore so súčasnou procesnou úpravou označil sťažovateľa ako fyzickú osobu podnikateľa a po upozornení na túto chybu na výzvu ústavného súdu, aby oznámil sťažovateľove osobné údaje potrebné pre písomné vyhotovenie rozhodnutia zareagoval až podaním doručeným ústavnému súdu 2. mája 2023. Taktiež výzvu na repliku riadne prebral až posledný deň lehoty na jej uloženie a do rozhodnutia ústavného súdu na ňu nereagoval, čím zapríčinil aj zdržanie vybavenia veci ústavným súdom. Svoje omeškanie síce ospravedlnil odkazom na chorobu, žiaden dôkaz o tom však nepripojil.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Bratislave (detašované pracovisko) 18. mája 2023

Jana Baricová
predsedníčka senátu